

Do architektury regionalnej nawiązuje zabudowa letniskowa położona w gminie. Obiekty reprezentatywne dla tego rodzaju budownictwa zgromadzone są przede wszystkim w Lesznej Górnej i Cisownicy.

W gminie Goleszów istnieją również tereny o wyraźnej funkcji gospodarczej: należą do nich obszary po byłej cementowni i zakładzie Celma w Goleszowie oraz kompleks związany z dawnymi zabudowaniami folwarcznymi w Bażanowicach.

Znaczną część terenów znajdujących się w granicach gminy zajmują użytki rolne. W 2005 roku zajmowały one powierzchnię 4652 ha, czyli ponad 70% całej powierzchni gminy. Najwięcej w nich jest gruntów ornych (ok. 62% całości użytków rolnych). Znaczący udział mają również pastwiska (ok. 29%). Zdecydowanie mniej jest sadów (ok. 4%) i łąk (ok. 4%). Dla porównania, w powiecie cieszyńskim udział użytków rolnych kształtuje się na poziomie 43% i jest większy niż w całym województwie, gdzie zajmuje 39,2% jego powierzchni.

Stopień zalesienia obszaru jest niewielki, a lesistość wynosi 17,9% (w kraju wskaźnik ten wynosi 28,7%, a w samym województwie śląskim 31,7%). Łączna powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków wynosi 741 ha, czyli ok. 15% terenu gminy.

Geograficznie teren gminy Goleszów przynależy w większości do Pogórza Śląskiego, jedynie część południowo-wschodnia należy do Beskidu Śląskiego. Gmina charakteryzuje się szczególnymi właściwościami przyrodniczymi, co potwierdza objęcie części terenu gminy Parkiem Krajobrazowym Beskidu Śląskiego. Malowniczy krajobraz gminy tworzą przede wszystkim liczne wzniesienia i pagórki; doskonałymi punktami widokowymi są zwłaszcza Jasieniowa (520m) oraz Chełm (464m).

Pierwotną roślinnością na omawianym obszarze były grądy, które do dziś występują na żyznych glebach. Popularnymi gatunkami drzew są graby, lipy, dęby, sosny, jesiony, buki, i jodły. Pomimo niskiego stopnia zalesienia, drzewostan gminy stanowi cenny walor przyrodniczy. Wszystkie lasy na terenie gminy są lasami ochronnymi, wchodzi w skład Leśnego Kompleksu Promocyjnego – Lasy Beskidu Śląskiego.

Na terenie gminy istnieją dwa rezerваты przyrody:

- Zadni Gaj w Cisownicy – obejmuje obszar o powierzchni 6,39 ha. Przedmiotem ochrony jest przede wszystkim cis. Przeprowadzona w 1995 roku waloryzacja wykazała istnienie 42 okazów cisa.
- Góra Tuł w Lesznej Górnej – obejmuje obszar o powierzchni 14,98 ha. Ochroną objęte są zbiorowiska łąkowe, zaroślowe i częściowo leśne. Szczególnej ochronie podlegają stanowiska storczykowatych, zimowitu oraz jedyne na Śląsku stanowiska dyptamu jesionolistnego.

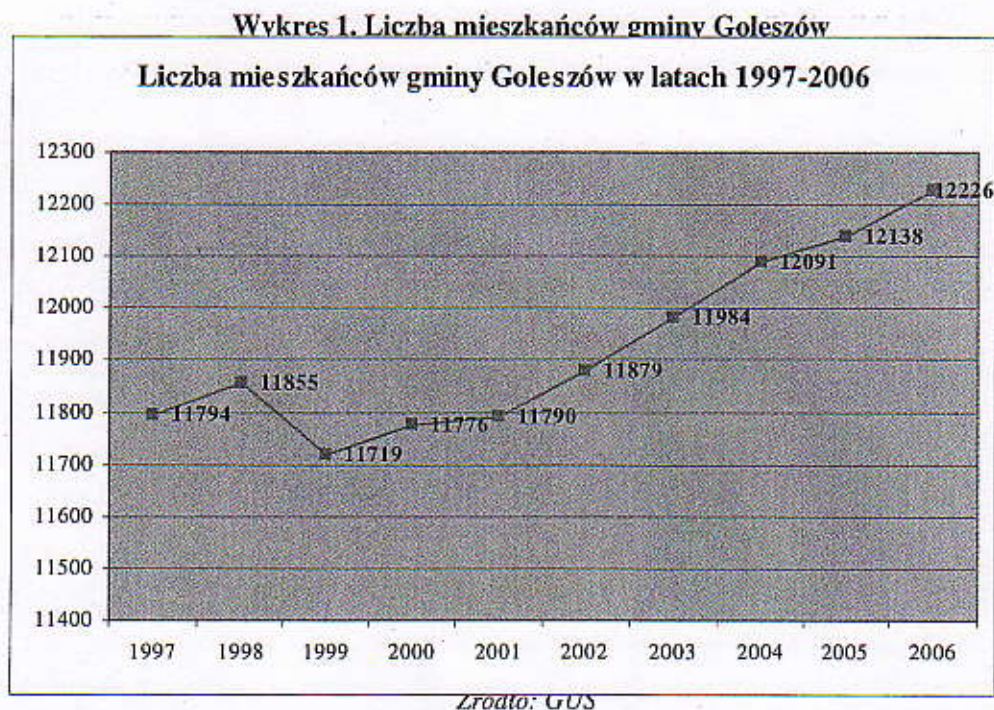
Miejszem cieszącym się popularnością wśród wędkarzy jest jezioro „Ton”, wypełnione wodą ze zboczy Jasieniowej, dawnego kamieniołomu. Duża głębokość i czystość wód spływających z przylegających do jeziora zboczy nadaje mu szmaragdowy kolor.

Obszar podlegający ochronie prawnej zajmuje 280 ha, czyli 4% całkowitej powierzchni zajmowanej przez gminę. W gminie zarejestrowanych jest 7 pomników przyrody.

2.4. Sfera społeczno-ekonomiczna

Gminę Goleszów zamieszkuje 12 226 osób. Na przestrzeni ostatnich lat ich liczba stale wzrastała. Na koniec roku 2006 społeczność Goleszowa stanowiła 7,1% całkowitej liczby mieszkańców powiatu cieszyńskiego.

Dynamikę zmian w liczbie ludności Goleszowa obrazuje poniższy wykres.

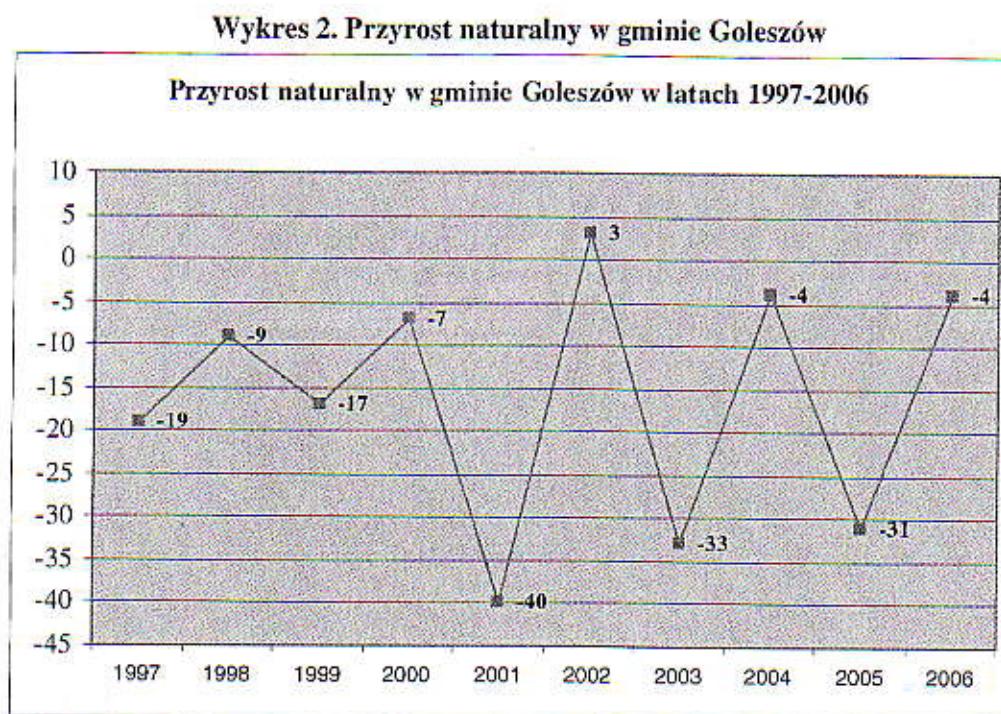

Gmina Goleszów cechuje się wysoką gęstością zaludnienia, wynoszącą 185 osób na km² (średnia gęstość zaludnienia w Polsce wynosi 124 osoby na km²).

Struktura ludności według płci charakteryzuje się stałą liczebną przewagą kobiet. W 2006 roku ich liczba kształtowała się na poziomie 6363, liczba mężczyzn natomiast wynosiła wtedy 5863. Na 100 mężczyzn przypada w gminie Goleszów 108 kobiet.

Na koniec 2006 roku liczba osób w wieku produkcyjnym wyniosła 7 640 (62,7% ogółu ludności). W wieku przedprodukcyjnym było 2 457 mieszkańców (20,2%), natomiast w poprodukcyjnym 2 091 (17,2%). Strukturę taką można ocenić jako korzystną.

Przyrost naturalny w gminie przyjmował w okresie 1997-2006 wartości ujemne (za wyjątkiem roku 2002). Jednakże jego wysokość osiągała bardzo różne wartości w kolejnych latach. Zmienność tę ilustruje poniższy wykres:

Źródło: GUS

Jak wskazano powyżej, liczba mieszkańców Goleszowa systematycznie wzrasta, pomimo utrzymującego się ujemnego przyrostu naturalnego. Decydującym czynnikiem jest tu dodatnie saldo migracji - w gminie Goleszów obserwuje się wyraźnie więcej zameldowań, niż wymeldowań. Warto zauważyć, że tendencja taka utrzymuje się od lat. W 1997 roku zanotowano 193 zameldowania na 125 wymeldowań. Natomiast w dziewięć lat później, w roku 2006, zameldowanych zostało 225 osób, a wymeldowano 133 osoby. Wzrost liczby ludności wynika głównie z napływu osób ze zurbanizowanych terenów Śląska oraz innych regionów Polski. Taki proces pozwala na stwierdzenie, że gmina Goleszów postrzegana jest jako obszar stwarzający korzystne warunki do życia.

Pozytywne tendencje na rynku pracy obrazuje spadek liczby bezrobotnych w gminie. Przedstawia go poniższa tabela.

Tabela 1. Bezrobotni w gminie Goleszów

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	Czerwiec 2007
Liczba bezrobotnych	762	731	643	537	402

Źródło: PUP w Cieszynie

W 2005 roku poziom zatrudnienia w różnych sektorach kształtował się następująco:

- handel i naprawa (30%),
- przetwórstwo przemysłowe (17%),
- budownictwo (12%),
- obsługa nieruchomości (11%),
- transport i łączność (7%),
- działalność usługowa (8%),
- rolnictwo (3%),
- pozostałe (15%).

Wykres 3. Sektory zatrudnienia mieszkańców gminy Goleszów

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Goleszów

W gminie funkcjonuje 1 120 podmiotów gospodarczych. 17 z nich pochodzi z sektora publicznego, natomiast 1 103 reprezentuje sektor prywatny.

Produkcja rolna opiera się głównie na indywidualnych gospodarstwach rolnych. Duże połacie gruntów ornych oraz pastwisk znajdują się w Puńcowie i Dziegielowie.

Na terenie gminy działa 7 klubów sportowych, w tym 1 uczniowski. Najważniejsze obiekty infrastruktury rekreacyjno-sportowej to:

- boiska sportowe w Goleszowie, Cisownicy, Dziegielowie, Bażanowicach, Goleszowie Równi, Godziszowie, Kisielowie, Puńcowie, Kozakowicach;
- korty tenisowe w Goleszowie i w Puńcowie,
- boiska do siatkówki plażowej w Goleszowie, Puńcowie, Dziegielowie i Cisownicy;
- basen kryty w Cisownicy,
- sale gimnastyczne w Goleszowie, w Cisownicy i w Dziegielowie,
- łowiska Ton w Goleszowie i „Danuta” w Godziszowie,
- wyciąg narciarski na zboczu góry Chełm,
- skocznie narciarskie w Goleszowie.

Działalność kulturalną na terenie gminy prowadzi przede wszystkim Gminny Ośrodek Kultury oraz dwie świetlice gminne. W placówkach tych organizowane są zajęcia w kołach zainteresowań, warsztatach, klubach i sekcjach oraz imprezy kulturalne, np. Przegląd Dorobku Kulturalnego Gminy pod nazwą „TON” czy Konkurs Gwarowy „O Złotóm Przeposke”.

Wiejski charakter gminy sprzyja rozwojowi agroturystyki. Ta forma masowej turystyki pozwala na popularyzację regionalnych tradycji wśród wczasowiczów. Taką formę wypoczynku w Goleszowie proponują m.in. gospodarstwa agroturystyczne „Na Kamieńcu”, „U Zająca”, czy „U Brzezinów”. Na terenie gminy Goleszów prężnie działa Stowarzyszenie Agroturystyczne „Natura”.

Atrakcyjność turystyczną gminy wzmacniają wytyczone na jej terenie szlaki spacerowe. (m.in. „Cisownicki”, „Pod Chełmem”, „Graniczny”) oraz szlak rowerowy „Śladami Stroju Cieszyńskiego”.

Turystyka może w przyszłości odgrywać znacznie większą rolę w lokalnej gospodarce. Konieczne jest jednak podjęcie działań wzmacniających atrakcyjność gminy, w tym m.in. zrewitalizowanie terenów przemysłowych znajdujących się w centrum i wykorzystanie ich do stworzenia infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

2.5. Sfera infrastrukturalna

Komunikacja

System komunikacji w gminie Goleszów tworzą drogi gminne (o łącznej długości 134 km), oraz powiatowe (o długości 47,9 km):

- Nierodzim – Kozakowice;
- Goleszów – Hermanice;
- Cieszyn – Ustroń;
- Droga przez wieś Cisownica;
- Leszna - Leszna Górna;
- Cieszyn – Dziegielów – Cisownica;
- Goleszów – Dziegielów – Leszna;
- Bażanowie Dziegielów;
- Międzywieć- Goleszów;
- Skoczów – Kisielów – Ogrodzona.

W sąsiedztwie gminy znajdują się ważne szlaki komunikacyjne. Należą do nich:

- droga krajowa nr 1 prowadząca od Cieszyna do Gdańska (część międzynarodowej trasy E75),
- droga E462 (trasa biegnąca przez wschodnie Czechy i południową Polskę),
- droga wojewódzka 941.

Ponadto Goleszów stanowi ważny węzeł kolejowy na trasie Bielsko-Biała – Cieszyn oraz Katowice – Wisła Głębce. Przez gminę prowadzą dwa odcinki zelektryfikowanych linii kolejowych. Obok stacji kolejowej Goleszów, jest tu również przystanek osobowy Goleszów Górny oraz przystanek osobowy Bażanowice.

Istotną rolę odgrywa komunikacja autobusowa PKS. Przystanki zlokalizowane są w głównych punktach gminy.

Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków

Sieć wodociągowa w gminie administrowana jest przez Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej. Długość sieci systematycznie się zwiększała w ostatnich latach – w 1997 roku wynosiła ona 50,5 km, w 2002 roku 72,8 km, natomiast pod koniec 2006 roku 89,1 km. Z sieci

wodociągowej korzysta około 66% mieszkańców gminy. Pozostali mieszkańcy pozyskują wodę z przydomowych studni.

Na sposób odprowadzania ścieków znaczący wpływ ma istnienie na terenie gminy działu wodnego pierwszego rzędu, który rozdziela zlewnie rzek Odry i Wisły. Gmina Goleszów nie dysponuje kompleksową siecią kanalizacji sanitarnej i deszczowej. W latach 1995–1997 została wykonana oczyszczalnia ścieków oraz sieć kanalizacji sanitarna o długości 9620 mb w Cisownicy. Projektowana przepustowość oczyszczalni wynosi 187 m³ ścieków na dobę zaś aktualne jej obciążenie to 45 m³ ścieków doprowadzanych ze 140 budynków. W latach 2003 - 2007 r. wykonana została sieć kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w Puńcowie o łącznej długości 18550 m, skąd ścieki odprowadzane są do kanalizacji miejskiej Cieszyna i kolektorami do oczyszczalni ścieków w Cieszynie Boguszowicach. Na terenie gminy Goleszów znajduje się kilka przydomowych oczyszczalni ścieków (w Goleszowie, Cisownicy, Bażanowicach, Lesznej Górnej i Dzięgielowie), jednak najważniejszą rolę w odprowadzaniu ścieków odgrywają zbiorniki indywidualne.

Wysokość ścieków oczyszczanych odprowadzanych kształtowała się w okresie 1998 -2006 następująco:

Tabela 2. Ścieki oczyszczane odprowadzane w gminie Goleszów (dm³)

Ścieki oczyszczane odprowadzane ogółem	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	10,6	18,4	21,0	24,0	21,6	16,6	28,0	22,7	21,0

Źródło: GUS

Zaopatrzenie w energię elektryczną, ciepło i gaz

Gmina Goleszów zgazyfikowana jest w niemal 100%. Długość czynnej sieci gazowej w 2005 roku w Goleszowie wynosiła 225,6 km. Sieć gazowa jest zasilana gazem ziemnym, poprzez trzy źródła:

- Gazociąg z kierunku Ustronia (średnica 150mm),
- Gazociąg z kierunku Cieszyna (średnica 80 mm),
- Stacja redukcyjno-pomiarowa z Wilmanowic.

Z istniejącej sieci gazowej korzysta 8605 osób - 2 568 gospodarstw domowych. Zużycie gazu na jedno mieszkanie wyniosło w roku 2005: 1 547,7 tys. m³, a na jednego mieszkańca 143,3m³.

Przez teren gminy przechodzi napowietrzna jednotorowa, tranzytowa linia wysokiego napięcia 110 kV, 3 x 240 mm² w relacji Ustroń – Trzyniec – Cieszyn Mnisztwo.

Obszar gminy zaopatrywany jest w energię elektryczną poprzez system napowietrznych sieci elektroenergetycznych rozdzielczych średniego napięcia 15 kV, zasilanych z trzech źródeł:

- Główny Punk Zasilania (GPZ) Cieszyn Mnisztwo,
- Główny Punk Zasilania (GPZ) Skoczów,
- Główny Punk Zasilania (GPZ) Ustroń.

W gminie Goleszów nie występuje scentralizowana gospodarka ciepła. Ogrzewanie obiektów i produkcja ciepłej wody użytkowej odbywa się indywidualnie w oparciu o różne źródła energii – węgiel, flot, gaz ziemny, gaz płynny, olej opałowy i energię elektryczną.

Gospodarka odpadami

Gromadzone w indywidualnych pojemnikach odpady są okresowo wywożone przez firmy posiadające zezwolenie Wójta Gminy. Właściciele posesji są zobowiązani do zawierania indywidualnych umów na wywóz. Prowadzona jest przydomowa segregacja śmieci.

Odpady komunalne z terenu gminy Goleszów wywożone są na wysypiska do Jastrzębia i Knuruwa.

Telekomunikacja

Teren gminy Goleszów znajduje się w zasięgu działania sieci telekomunikacyjnych obsługiwanych przez kilku operatorów:

Sieć przewodowa – Telekomunikacja Polska S.A., DIALOG.

Sieć bezprzewodowa – Orange, Plus GSM, Era.

2.6. Bilans strategiczny – wyniki analizy SWOT

Planowanie strategiczne jest przejawem racjonalnej i ujednoliconej polityki zarządzających, które daje podstawy do podejmowania zarówno bieżących, jak i długoterminowych decyzji. Podstawowym elementem analizy strategicznej jest analiza SWOT. Jest to metodą diagnozowania poprzez wskazanie mocnych i słabych stron, zagrożeń, które trzeba brać pod uwagę, jak również szans, które można wykorzystać.

Perspektywy rozwoju danej jednostki rozpatrywane są w ujęciu wewnętrznym i zewnętrznym. W perspektywie wewnętrznej wskazywane są silne i słabe strony, natomiast w perspektywie zewnętrznej szanse i zagrożenia w otoczeniu. Nazwa SWOT to akronim angielskich wyrazów strenghts (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse), threats (zagrożenia)

Analiza ta stanowi podstawę do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych zagadnień i problemów strategicznych. Jej przeprowadzenie określa aktualną oraz perspektywiczną sytuację gminy. Informuje również o działaniach potrzebnych do jej rozwoju.

Tabela 3. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Malownicze położenie na Pogórzu Cieszyńskim - atrakcyjne walory krajobrazowe, • Duże walory przyrodnicze; • Sąsiedztwo Republiki Czeskiej – dobre warunki do rozwoju przedsiębiorczości oraz realizacji projektów transgranicznych; • Liczne zabytki zwiększające	• Niski poziom przedsiębiorczości; • Słabo rozwinięty sektor usługowy; • Istnienie zdegradowanych terenów przemysłowych w ścisłym centrum gminy; • Niewielka liczba obiektów noclegowych i gastronomicznych;

atrakcyjność turystyczną, • Wpisanie części terenu gminy do Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego, • Zatrudnienie społeczności Goleszowa w różnych sektorach gospodarczych i wywołany tym brak uzależnienia od jednego sektora, • Stały wzrost liczby mieszkańców, który jest efektem dodatniego bilansu migracji zewnętrznej, • Dobra komunikacja PKP i PKS, • Bliskość ważnych szlaków komunikacyjnych (droga krajowa S1, droga E75, droga E462, droga wojewódzka 941), • Imprezy kulturalne i sportowe podnoszące atrakcyjność gminy, • Doświadczenie Gminy w wykorzystaniu środków unijnych, • Istnienie ciekawych szlaków spacerowych i rowerowych; Żywa tradycja kulturowa: prężnie działające zespoły folklorystyczne, istnienie Izby Regionalnej.	• Słabo rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna; • Brak uporządkowania architektonicznego zabudowy; • Zła jakość dróg, brak chodników; • Brak kompleksowej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, • Słaba rozpoznawalność gminy jako ośrodka turystycznego i folklorystycznego; • Brak intensywnych działań promocyjnych; • Problem niskiej emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego; • Duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych; • Niewielka liczba organizacji pozarządowych
---	--

SZANSE	ZAGROŻENIA
• Rozwój turystyki, a zwłaszcza agroturystyki; • Istnienie w centrum gminy terenów o dużym znaczeniu gospodarczym (tereny po zlikwidowanej cementowni) oraz turystycznym (unikalne jezioro Ton); • Możliwość uzyskania środków finansowych z Unii Europejskiej, • Możliwość wykorzystania prywatnego kapitału do realizacji zadań (również w zakresie rewitalizacji); • Zacieśnienie współpracy z gminami czeskimi.	• Rozwój turystyczny sąsiednich gmin przy spadku pozycji turystycznej Goleszowa; • Marginalizacja gminy i zahamowanie rozwoju gospodarczego; • Postępująca degradacja terenów wymagających rewitalizacji; • Zainteresowanie turystów wypoczynkiem poza granicami kraju; • Brak środków finansowych na realizację projektów inwestycyjnych.